

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 724/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om tidsbunden intressebevakning och styrning av ekonomihantering

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 724/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Mats Löfström /sv:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förkorta tidsbunden intressebevakning och förhindra att intressebevakningen fortsätter rutinmässigt utan prövning och

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbättra huvudmännens kunskaper i ekonomihantering och öka deras ekonomiska självständighet i de fall där det är möjligt?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I frågan hänvisar man till de situationer där en domstol har förordnat en intressebevakare för en person. Förmyndarverksamhetens uppgift är att bevaka intressena för de personer som är omtygda, sjuka eller i övrigt befinner sig i en sårbar ställning. Att förordna en intressebevakare är omtygd i sista hand: en förutsättning är att personens angelägenheter inte på annat sätt blir skötta på lämpligt sätt.

I lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) finns flera bestämmelser om intressebevakarens uppgifter när det gäller att förvalta huvudmannens egendom. Den grundläggande skyldigheten är att förvalta egendomen så att egendomen och avkastningen därav kan användas till nytta för huvudmannen och för att tillgodose huvudmannens personliga behov. Att bli föremål för intressebevakning får inte begränsa vederbörandes rätt att på lämpligt sätt nyttja sin egendom.

Arbetsgruppen för utveckling av den allmänna intressebevakningen vid justitieministeriet har utarbetat en handbok om intressebevakning som beskriver intressebevakningens verksamhet, principer och värderingar. I handboken finns rekommendationer om hur intressebevakningsärenden ska skötas i enlighet med huvudmännens intressen. Direktiv finns bland annat om kontakten mellan intressebevakaren och huvudmannen samt om vilka dispositionsmedel som huvudmannen ska

fortsätta att förfoga över. Vid justitieministeriet har även under innevarande regeringsperiod genomförts ett projekt för proaktiv ekonomisk rådgivning i syfte att stärka medborgarnas ekonomiska kompetens.

Förmyndarmyndigheten ska under det fjärde kalenderåret efter förordnandet på eget initiativ reda ut om det finns skäl till fortsatt intressebevakning. Därefter ska en utredning göras på nytt inom en viss tid. De periodiska utredningarna är dock inte det enda sättet att övervaka att en person inte fortsätter vara föremål för intressebevakning utan orsak. Förmyndarmyndigheten har skyldighet att kontinuerligt följa upp ärendet i samband med sin övervakning av intressebevakarnas verksamhet. Även de allmänna intressebevakarna ska hela tiden följa upp om huvudmannen kan sköta sina ekonomiska angelägenheter självständigt utan intressebevakare. Intressebevakningen kan till exempel avancera så att skötseln av allt fler angelägenheter gradvis överförs på huvudmannen. När angelägenheterna blir skötta kan man vidta åtgärder för att avsluta intressebevakningen eller justera intresse-bevakarens uppdrag.

Lagen om förmyndarverksamhet och de kompletterande direktiven ger synnerligen bra förutsättningar för att de personer som är föremål för intressebevakning kan handla så självständigt som möjligt och att huvudmännen stöds och handleds vid skötseln av angelägenheter. Grundprincipen är att huvudmannens självbestämmanderätt ska respekteras och att åtgärderna ska begränsas endast till vad som är nödvändigt med tanke på bevakandet av personens intressen. Om det framkommer eventuella missförhållanden i enskilda fall kan man ingripa i dem i samband med förmyndarmyndighetens övervakningsuppgift och i sista hand i samband med laglighetsövervakarnas avgöranden av klagomål.

Helsingfors 28.2.2023

Minister för nordiskt samarbete och jämställdhet Thomas Blomqvist